

Tyresö kommun
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Göran Bardun
Kommunekolog
08-5782 93 51
goran.bardun@tyreso.se

YTTRANDE
2011-04-19
1 (6)

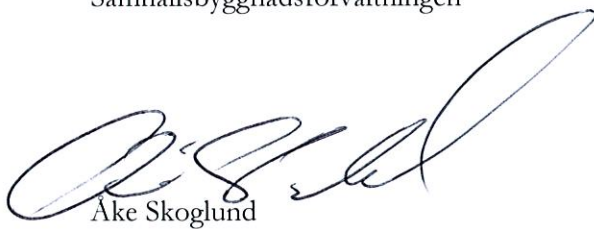
Kommunfullmäktige

Stärk den biologiska mångfalden i Tyresö kommun

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår härmed att motionen kan anses besvarad med hänvisning till detta yttrande.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Åke Skoglund
Samhällsbyggnadschef

Göran Norlin
Miljö- och trafikchef

Sammanfattning

Miljöpartiet de gröna har lämnat in en motion med målsättningen att stärka den biologiska mångfalden i Tyresö kommun. År 2010 var det biologiska mångfaldsåret, utropat av Förenta nationerna, men arbetet med detta livsuppehållande och viktiga ämne måste fortskrida och stärkas för att på sikt plana ut det accelererande utdöendet av arter i världen.

Motionen pekar på att kommunen själv kan göra skillnad för kommunens biologiska mångfald genom att arbeta inom flera områden. Främst stärka mångfalden i tätorten genom att plantera växter som är hemmahörande i vår växtgeografiska zon i parkområden och på mindre grönytor som ofta kan fungera som gröna samband i det allt mer förtätade stadslandskapet. Men även att kommunen kan arbeta med information om den biologiska mångfalden. Informationsutbyte både med kommuninvånare, företagare och inom kommun.

Tyresös arbete med anknytning till biologisk mångfald

Kommun driver sedan 2005 Tyresö naturskola som ger utbildningsdagar inom natur och miljö för tre årskurser av grundskolans klasser varje år.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har naturguidningar året runt om i Tyresö för olika målgrupper. Kommunen har natur- och miljöinformation på hemsidan.

Till sist kan nämnas att kommunen i den återkommande översiktsplaneringen av kommunen väger in värdefull natur, ekologiskt särskilt känsliga områden med mera. På Södertörn deltar Tyresö i naturvårdsnätverket

Södertörnsekologerna som systematiskt har undersökt förekomsten av sällsynta

och sårbara växt- och djurarter för att förbättra underlagen i kommunernas planering.

Beskrivning av ärendet

Miljöpartiet de gröna, Peter Bylund, Marie Åkesdotter och Lilian Nylinder har lämnat in en motion om åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden i Tyresö till kommunfullmäktige den 16 september 2010.

Motionärerna föreslår ”att kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen, övriga nämnder och Tyresö bostäder att arbeta i enlighet med motionens intentioner”.

Förenta nationerna (FN) utropade 2010 till det biologiska mångfaldsåret.

Konventionen om biologisk mångfald antogs av Förenta nationerna 1993 och däri lades som mål att hejda förlusten av biologisk mångfald till 2010. I Sverige finns ett motsvarande mål i form av ett av de nationella miljömålen, ”ett rikt växt- och djurliv”. Med facit i hand så kan naturvården i Sverige och internationellt se att detta mål inte på långt när kan sägas vara uppnått. I

dagsläget är en stor andel av växt- och djurlivet i världen hotat, internationella naturvårdsunionen, ett organ nära kopplat till FN, som har över 1 000 medlemsorganisationer, har rapporterat att bland annat över 20 procent av alla däggdjursarter är hotade och cirka 30 procent av alla grod- och kräldjursarter också är hotade.

Den accelererande artminskningen i världen beror på ett antal, ofta komplexa anledningar. Det moderna jord- och skogsbruket tär på stora arealer som är hem för många arter liksom det flitiga nyttjandet av konstgödsel som hjälper till att skapa övertag för kvävegynnade arter. Lanspråktagandet av stora arealer av regnskog i sydamerika, asien och afrika, för skogsbruk och jordbruk ger mycket svårläkta skador i naturmiljön. I dessa miljöer finns en mycket stor andel av vår gemensamma biologiska mångfald och den är ofta mycket lättstörd för fysiska förändringar som till exempel skogsskövling och jordbruk.

Allt större arealer i världen är bevuxna av ett fåtal arter som har stor betydelse för människans (och en del husdjurs) fortlevnad. Motionärerna påpekar att grödorna potatis, vete, ris och majs står för över 60 procent av alla näringsämnen som människan förtär i dag. En allt större befolkning i världen som kräver ett allt större livsrum och där allt större arealer krävs för jordbruksproduktion, ytor som ofta är belägna i utvecklingsländer.

I naturen behövs även en mångfald för att bryta ned vår och övriga naturens restprodukter, det gäller svampar, bakterier, insekter, växter och djur. På sina håll har den biologiska utarmningen gått så långt att man måste ta till artificiella stödåtgärder för att upprätthålla en biologisk produktion. I delar av USA använder man mobila enheter, lastbilar, som kör runt till gårdar och ställer upp bisamhällen för att stödja pollineringen av växter som blommor. De naturliga bi och insektsamhällena saknas numera på grund av ett ensidigt landskap med mycket monokulturer med oftast en gröda över stora arealer samt att dessa ofta besprutas med olika bekämpningsmedel.

Varför är det bra med biologisk mångfald?

Fyra skäl kan sammanfatta frågan:

- **Ekosystemtjänster.** Ekosystemen ger syrgas, solenergi, rening av vatten, klimatreglering och tar hand om nedbrytningen av avfallsprodukter. Ett exempel: för att producera 1 kg honung så krävs det 200 arbetsdagar för ett bi vilket motsvarar en flygtur om 40 000 km (ett varv runt ekvatorn) och pollen eller nektar från 800 000 blommor.
- **Artvariation och försörjning.** De olika arterna ger oss bland annat grundläggande material, livsmedel, ämnen för läkemedelsproduktion och inspiration till tekniska lösningar på problem. Här bör försiktighetsprincipen råda för människan vet inte vilka arter som är extra viktiga för olika ekosystems funktioner. Denna princip anges i Konventionen om biologisk mångfald.
- **Genetisk variation.** Genom variationen som mångfalden av arter skapar så ökar möjligheten för fortsatt utveckling och möjlighet till anpassningar till nya förutsättningar i naturen med tillkomst av nya arter. Genetiska resurser är viktiga för utveckling av nya grödor och mediciner.
- **Etiskt, existentiellt och estetiskt.** Etiskt ska mänskligheten ställa sig frågan om vi överhuvudtaget kan ta oss rätten att utrota andra arter. Även om en art är onyttig för människan så har den andra värden i sitt ekologiska sammanhang och därför inte värdelös. Ur ett estetiskt perspektiv finns ett egenvärde med naturen i sig själv och som inspirationskälla för människan.

Motionärerna frågar sig när mänskligheten uppnår gränsen för vad jorden tål vad gäller miljöpåverkan.

Vad kan Tyresö kommun göra?

Motionärerna lyfter fram några frågeställningar där kommunen speciellt kan hjälpa till för att lokalt stödja den biologiska mångfalden.

- *Stärka kommunernas parker och grönområden.*

Här pekar motionärerna på ett område där det finns en stor utvecklingspotential i kommunen. För att åtgärda detta krävs mer insatser av att plantera mer av växter som naturligt hör hemma på Södertörn för att stärka förhållanden för övriga växt- och djurarter som finns i tätorten. Kommunen kan satsa på naturparker i kommundelarna och som ger ett lågintensivt skötselbehov på sikt.

Även de små parkområdena eller parkliknande områden i kommuns ägo kan kompletteras med växtlighet för att stärka variationen, den biologiska mångfalden, ge stadslandskapet ökad grönska och återskapa gröna samband i tätorten.

Förslaget kräver mer insatser av personal och ekonomiska förutsättningar för att kunna trygga detta. Viktigt är ett bra samarbete mellan kommunens olika aktörer med intressen i park- och naturmiljön.

- Mer information om biologisk mångfald i kommunen

Öka informationen om betydelsen av den biologiska mångfalden till de olika förvaltningarna inom kommunen, kommuninvånarna och kommunens verksamma företagare. Den här typen av verksamhet kan med fördel genomföras regionalt på Södertörn.

När det gäller information till kommuninvånarna så utförs detta av samhällsbyggnads- respektive utvecklingsförvaltningen sedan ett år tillbaka i form av naturguidningar för olika målgrupper. Sedan sex år tillbaka har kommunen en naturskola som erbjuder olika naturprogram för alla barn- och ungdomar i årskurserna två, fem respektive åtta. Naturskolan omfattar 1.2 tjänster.

Information om den biologiska mångfalden, dess betydelse för människor och dess egenvärden samt dess behov och förutsättningar i kommunen kan det säkert göras mer framöver, bara det finns tid för frågan. Frågan om biologisk mångfald är liknande frågan om det hållbara samhället inte bara en fråga för naturvetare och miljöintresserade i allmänhet. Frågan om framtiden för den biologiska mångfalden bör finnas med i arbetet med den fysiska planeringen i kommunen likväl för enheter som sköter om andra kommunala funktioner på fältet inom park, fritid med flera.

Kommunen har en ekolog som förutom naturvård och biologisk mångfald bland annat arbetar med vattenvårdsfrågor och miljöövervakning, de senare områdena på halvtid. Hänvisningar om var det finns information på Internet om biologisk mångfald ska läggas ut på kommunens hemsida under året. Kommunen arbetar för att under de närmaste två åren tillsätta ett par nya

naturreservat som också kan ge nya ingångar för bland annat information om biologisk mångfald.

Ett arbete i kommunen som även innehåller delar som gynnar biologisk mångfald är den återkommande översiktsplaneringen av kommunen där värdefulla områden utifrån bland annat naturvärdet eller dess ekologiska känslighet definieras och redovisas. Regionalt deltar Tyresö kommun i naturvårdsnätverket Södertörnsekologerna som med gemensamma projekt inventerar sina kommuner utifrån förekomst av olika sällsynta eller känsliga växt- och djurarter. Detta material arbetas fortlöpande in i översiktsplaneringen i kommunerna.

Här kan också nämnas den inventering kommunen utfört för att ta reda på förskole- och skolbarnens nyttjande av närnaturen i kommunen, Barnens närnatur, som är ett underlagsmaterial i kommunens fysiska planering. Till sist bör också omnämnas det projekt som pågår med att anlägga köksträdgårdar vid fyra förskolor under 2011 och som har bäring till arbetet med att bevara och stärka den biologiska mångfalden.